Liikunta- ja hyvinvointilautakunta 26.11.2026

Valtuustoaloite vanhempien vapaaillan pilotoinnista (kh-kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikäheimonen Taru
Toivonen Janne
Kaarnalehto Annika
Yli-Leppälä Henna
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Liikuntajohtaja Merra Martti

Liikunta- ja hyvinvointilautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Saara Hyrkön sekä 26 muun kaupunginvaltuutetun 24.8.2026 jättämään valtuustoaloitteeseen vanhempien vapaaillan pilotoinnista sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Tiivistelmä

- Aloitteessa esitetään Vanhempien vapaaillan pilotointia erityisesti yhden vanhemman perheille ja perheille, joilla ei ole tukiverkkoja. Espoossa on 11 637 yhden vanhemman perhettä.
- Noin 500 lapsen tapahtuma edellyttäisi vähintään kymmentä toimipistettä, noin 50 ohjaajaa, erityislasten tarpeiden huomioimista sekä merkittävää koordinointia. Karkea kustannusarvio on 17 150 euroa eli 34,30 euroa lasta kohden.
- Espoo tarjoaa jo laajasti lasten ja nuorten harrastustoimintaa, ja perheet voivat saada tukea myös hyvinvointialueelta, seurakunnilta ja järjestöiltä.
- Jatkossa tarkoituksenmukaisempana vaihtoehtona pidetään perheiden tarpeen mukaan kohdennettavaa lastenhoitoapua ja uusien yhteistyömallien kartoittamista esimerkiksi työllisyyspalvelujen kanssa.

Valtuutettu Saara Hyrkkö ja 26 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.8.2026 valtuustoaloitteen vanhempien vapaaillan pilotoinnista New Yorkin Parent's Night -idean pohjalta. Valtuutetut esittävät, että Espoo pilotoi Vanhempien vapaailtaa sekä kehittää omaa toimintaansa vanhempien jaksamisen tukemiseksi ja perheiden arjen helpottamiseksi. Vanhempien vapaailta tulisi kohdentaa erityisesti perheille, joilla ei ole tukiverkkoja tai mahdollisuutta saada apua lastenhoitoon. Esimerkiksi yksinhuoltajat voisivat saada etusijan ilmoittautumisessa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Espoo on strategiassaan linjannut olevansa lasten ja nuorten pääkaupunki. Valtuustoaloitteessa on nostettu esille oikea huomio, että lasten hyvinvointi syntyy vanhempien arjessa. Siksi myös vanhempien hyvinvointi on olennainen edellytys kaupungin strategisten tavoitteiden onnistumiselle. Valtuustoaloitteessa todetaan, että suomalaiset vanhemmat ovat kansainvälisten vertailujen mukaan maailman uupuneimpien joukossa.

Espoossa on Tilastokeskuksen 31.12.2025 päivätyn tietokannan mukaan 11 637 yhden vanhemman perhettä. Määrällisesti eniten heitä on Suur-Espoonlahden (2444) sekä Vanhan Espoon (1709) alueella. Vanhempien vapaaillan perusajatus on, että Espoon kaupunki tarjoaisi yhden vanhemman perheen huoltajalle vapaaillan ja kaupunki huolehtisi 6–12-vuotiaiden lasten turvallisuudesta, mukavasta tekemisestä ja iltapalasta viikonloppuiltana esimerkiksi kello 16–20.

Vanhempain vapaaillan järjestäminen edellyttäisi noin 500 lapsen suurtapahtuman järjestämistä ja sen koordinointia eri puolella kaupunkia. Tapahtumassa tulisi huomioida myös erityislasten tarpeet ja ammattitaitoinen ohjaus erityisesti heidän osaltaan.

Suurtapahtuman järjestämisessä kannattaisi hyödyntää olemassa olevia koulutiloja, nuorisotiloja tai asukaspuistoja. Tällaisia paikkoja tulisi olla vähintään kymmenen, jotta lapsimäärä ei muodostu liian suureksi yhtä tapahtumapaikkaa kohden. Lasten toiminnan tulisi kohdentua myös ikätasoisesti. Ohjaajia arvioidaan tarvittavan vähintään 50. Espoo Cateringilta voisi tilata 500 annosta iltapalapaketteja. Ilmoittautuessa tulisi huomioida myös erityisruokavaliot.

Suurtapahtuman järjestäminen edellyttää koordinaattoriresurssia kaupungilta ilmoittautumisen hoitamiseen, tilojen sopimiseen, iltapalatilausten hoitamiseen, ohjaajien rekrytointiin, viestintään ja mahdollisten materiaalien tilaukseen, siivousten tilaamiseen sekä suunnitteluun.

Hyvin karkea arvio tarvittavasta budjetista voisi olla seuraavanlainen:

- tilavuokrat (900e): 90e/tapahtumapaikka
- siivous (1500e): jokaiseen kohteeseen tilataan siivous (150€/piste)
- materiaalikulut (1500e): jokaiselle toimipisteelle osoitetaan 150 euron budjetti uusiin lautapeleihin, askartelutarvikkeisiin tai urheiluvälineisiin, jotka jäävät kokeilun jälkeen tilojen pysyvään käyttöön.
- palkat (7500e): Tuntipalkaksi on laskettu keskimäärin 25 €/h + 5 €/h iltatyölisä (sisältäen työnantajan sivukulut). Budjettiin on varattu jokaiselle toimipisteelle yksi palkallinen lisätunti valmisteluun ja purkuun.
- vakuutukset (250e): Ryhmätapaturmavakuutus on laskettu 0,50 €/lapsi.

- iltapalat (3000e): Suurtaloushintoihin perustuva arvio on 5,50 € per annos. Se kattaa 500 lapsen lisäksi myös 50 ohjaajan iltapalan.
- vahtimestaripalvelut (2500e): 250e/tapahtumapaikka

Yhteensä 17 150e (kustannus per lapsi 34,30e)

Espoon kaupunki tarjoaa sekä arkisin että viikonloppuisin toimintaa lapsille, jolloin yhden vanhemman huoltajalla on mahdollisuus pieneen hengähtämiseen. Pelkästään liikunnan ja urheilun tulosyksikkö tarjoaa noin 220 000 tuntia harrastustoimintaa lapsille ja nuorille. Tämä on myös erottava asia Espoon ja New Yorkin välillä, jossa ei vastaavalla tavalla ole kaupungin tarjoamia maksuttomia palveluita.

Lisäksi espoolaiset vanhemmat voivat pyytää lastenhoitoapua Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kotipalvelulta erilaisissa uupumis- tai kriisitilanteissa: Lapsiperheiden arjen tukipalvelut | Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Myös osa seurakunnista tarjoaa väliaikaista tukea mm. lastenhoitoon. Järjestöistä esim. Pelastakaa lapset ry. tarjoaa tukihenkilö- ja kummikotitoimintaa: Hae tukea - Pelastakaa Lapset, joka antaa vanhemmille hengähdystauon arkeen.

Huoltajien tukemiseksi ja arjen helpottamiseksi olisi tarkoituksenmukaisempaa tarjota lastenhoitoon tukea silloin, kun perhe sitä tarvitsee. Yhteistyömahdollisuuksia voidaan kartoittaa esim. kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa nuorten työllistämisen helpottamiseksi lastenhoitokeikoilla. Neuvolapalvelut välittivät ennen hyvinvointialueuudistusta tuettua lastenhoitoa tarpeessa oleville pikkulasten vanhemmille, mutta LUVNissa tällaista palvelusetelijärjestelmää ei ole.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi